

Fișă tematică – Independența sistemului de justiție

Decembrie 2020

Această fișă tematică nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Independența sistemului de justiție

Art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil – instanță independentă) din Convenția europeană a drepturilor omului („Convenția”):

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale sau asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]”.

Independența și dreptul la un proces echitabil

Remli împotriva Franței

23 aprilie 1996

Această cauză a privit respingerea de către o curte cu jurați a cererii unui inculpat francez de origine algeriană de a lua notă în mod oficial de o remarcă rasistă pretins formulată de unul dintre jurați în afara instanței și care fusese înregistrată într-o declarație a martorului dată în scris. Reclamantul s-a plâns, în special, că nu i-a fost examinată cauza de către o instanță imparțială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție. A observat, în special, că art. 6 § 1 impunea fiecărei instanțe naționale obligația de a verifica dacă, în funcție de compunerea sa, reprezenta „o instanță imparțială” atunci când, cum a fost cazul reclamantului, era formulată o contestație care, în mod vădit, nu părea nefondată. În speță, însă, curtea cu jurați nu a efectuat un astfel de control, privându-l astfel pe reclamant de posibilitatea de a remedia, dacă se dovedea necesar, o situație contrară cerințelor Convenției. Această constatare, **ținând seama de încrederea pe care instanțele trebuie să o inspire celor care se află sub jurisdicția lor**, a fost suficientă pentru ca Curtea să hotărască faptul că a fost încălcat art. 6 § 1.

Stafford împotriva Regatului Unit

28 mai 2002 (Marea Cameră)

Reclamantul, condamnat anterior la închisoare pe viață, a fost liberat condiționat. A fost reîncarcerat în urma unor acuzații de fals și uz de fals, iar ministrul de interne a dispus ulterior executarea restului de pedeapsă în temeiul primei condamnări cu închisoarea pe viață.

Curtea a observat, în special, **că noțiunea de separare a puterilor dintre executiv și justiție a căpătat o importanță sporită în jurisprudența sa**. În această cauză, competența de a decide liberarea reclamantului îi revenea ministrului de interne, nu comisiei pentru liberare condiționată. În cazul reclamantului, Curtea a hotărât, în special, că **a fost încălcat art. 5 § 1** (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție, constatând că competența de decizie a executivului de a menține în detenție pe baza temerilor percepute cu privire la un viitor comportament infracțional cu caracter nonviolent care nu avea legătură cu condamnarea inițială pentru omucidere nu era conformă cu spiritul Convenției, cu accentul pus pe supremația statului de drept și pe protecția împotriva arbitrariului.

Luka împotriva României

21 iulie 2009

După ce a fost concediat în 1999 de compania pentru care lucra ca manager și șef al departamentului IT, reclamantul a introdus o acțiune în anularea respectivei decizii, solicitând, de asemenea, plata de despăgubiri. Instanțele interne i-au dat câștig de cauză în privința ambelor capete de cerere, dar au urmat alte câteva seturi de proceduri legate de calcularea despăgubirilor și executarea deciziei. Reclamantul s-a plâns că instanțele nu au fost imparțiale și independente, în special, întrucât instanța care a judecat cauza sa fusese formată din magistrați asistenți („asistenți judiciari”).

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, considerând că susținerile reclamantului cu privire la lipsa de independență și imparțialitate a instanței au fost justificate în mod obiectiv. A reamintit că, pentru a stabili dacă o instanță poate fi considerată „independentă”, trebuie să se țină seama, printre altele, de modalitatea de numire a membrilor săi și de mandatul acestora, de existența unor garanții împotriva presiunilor externe și de problema stabilirii dacă organismul prezintă o aparență independentă. În cauza reclamantului, Curtea nu a negat avantajul instanțelor compuse dintr-un amestec de judecători profesioniști și magistrați asistenți în domeniile în care experiența acestora din urmă era necesară pentru a soluționa problemele specifice care ar fi putut apărea în astfel de chestiuni. În plus, a observat că acest sistem, care există într-o serie de state părți la Convenție, nu era în sine contrar Convenției. Cu toate acestea, rolul și atribuțiile „asistenților judiciari”, astfel cum erau prevăzute de legislația românească la momentul faptelor, i-au făcut vulnerabili la presiunile exterioare, iar dreptul intern nu oferea suficiente garanții cu privire la independența acestora în îndeplinirea atribuțiilor lor. Printre altele, nu erau inamovibili sau protejați împotriva încetării înainte de termen a atribuțiilor lor, și puteau îndeplini alte funcții și activități atribuite acestora de organizațiile în numele cărora fuseseră aleși (patronate și sindicate).

Criteria de independență

Instanță instituită de lege

Zand împotriva Austriei

12 octombrie 1978 (raportul Comisiei Europene a Drepturilor Omului¹)

Reclamantul a lucrat la un moment dat ca bijutier într-un atelier și a fost chemat în judecată de angajatorul său pentru repararea unui prejudiciu. S-a plâns în fața Curții că instanța pentru litigii de muncă care i-a examinat cauza nu a fost o instanță independentă și imparțială instituită de lege.

Comisia Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că, în cauza reclamantului, **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând, în special, că instanța pentru litigii de muncă era o instanță independentă. Comisia a reamintit, în special, că termenul „independentă”, astfel cum este interpretat în jurisprudența Comisiei și a Curții Europene a Drepturilor Omului, cuprinde două elemente, și anume independența instanțelor față de executiv și independența acestora față de părți. De asemenea, a observat că, potrivit jurisprudenței Curții, scopul expresiei „instituită de lege” de la art. 6 § 1 din Convenție este de a garanta „că organizarea judiciară într-o societate democratică nu depinde de puterea discreționară a executivului, ci este reglementată de legi emise de Parlament”.

¹ Alături de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, reunită la Strasbourg din iulie 1954 până în octombrie 1999, a verificat respectarea de către statele contractante a obligațiilor asumate în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Comisia și-a încetat existența atunci când Curtea a devenit permanentă, la 1 noiembrie 1998.

Kleyn si altii împotriva Țărilor de Jos

6 mai 2003 (Marea Cameră)

Reclamanții – persoane fizice și juridice ale căror locuințe sau sedii sociale erau localizate de-a lungul sau în apropierea unei noi căi de cale ferată, în curs de construcție, plecând din Țările de Jos din portul Rotterdam până la frontiera germană – au participat la proceduri de contestare a deciziei de stabilire a rutei exacte a căii ferate. Decizia respectivă privind ruta fusese luată în temeiul procedurii prevăzute în legislația privind planificarea infrastructurii transporturilor. Reclamanții au susținut că Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat, care se pronunțase în litigiu, nu putea fi considerată o instanță independentă și imparțială, întrucât Consiliul de Stat exercita atât funcții consultative, oferind avize consultative cu privire la proiectele de lege, cât și funcții jurisdicționale, examinând recursurile în temeiul dreptului administrativ.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că temerile reclamanților cu privire la lipsa de independență și imparțialitate a secției de contencios administrativ nu puteau fi privite ca fiind justificate în mod obiectiv. Curtea a observat, în special, că, deși noțiunea de separare a puterilor dintre puterea executivă și judecătorească a căpătat o importanță sporită în jurisprudența Curții, nici art. 6, nici vreo altă dispoziție a Convenției nu obligă statele să respecte vreunul dintre conceptele constituționale teoretice în ceea ce privește limitele permise ale interacțiunii dintre puteri. Problema a fost întotdeauna de a ști, într-o cauză dată, dacă cerințele Convenției au fost respectate, iar Curtea trebuie doar să răspundă la întrebarea dacă, în circumstanțele cauzei, secția de contencios administrativ avea „aparenta” independență sau imparțialitatea „obiectivă” cerută.

Gurov împotriva Republicii Moldova

11 iulie 2006

În urma unui litigiu cu o societate de asigurare cu privire la un contract încheiat de aceasta, reclamanta a introdus o acțiune civilă solicitând obligarea societății de asigurare să îi plătească o pensie. Reclamanta s-a plâns că nu a beneficiat de un proces echitabil în fața unei instanțe instituite de lege, ca urmare a încetării mandatului unuia dintre judecătorii care i-au judecat cauza.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că o instanță instituită de lege nu examinase cauza reclamantei. A observat, în special, că guvernul moldovean a recunoscut că, la momentul faptelor, judecătorii al căror mandat se încheiase erau autorizați să continue să își exercite funcțiile pentru o perioadă nedeterminată, până la momentul la care președintele urma să decidă numirea lor, precum și că nu exista nicio lege care să reglementeze acest aspect. În aceste circumstanțe, Curtea a considerat că participarea unui judecător al cărui mandat se încheiase în ședința în cauza reclamantei nu avea bază legală. În plus, practica respectivă era contrară principiului potrivit căruia organizarea judiciară într-o societate democratică nu trebuie să depindă de puterea discreționară a executivului.

Maktouf si Damjanović împotriva Bosniei si Herțegovinei

18 iulie 2013 (Marea Cameră)

Ambii reclamanți au fost condamnați de Curtea din Bosnia și Herțegovina pentru crime de război comise împotriva civililor în timpul războiului din perioada 1992-1995. Primul reclamant s-a plâns, în special, că nu a beneficiat de un proces echitabil în fața unei instanțe independente. A susținut că instanța de judecată nu a fost independentă în sensul acestei dispoziții, în special, întrucât doi dintre membrii săi fuseseră numiți de Biroul Înaltului Reprezentant pentru Bosnia și Herțegovina pentru o perioadă de doi ani, cu posibilitate de reînnoire.

Curtea a declarat **inadmisibil** capătul de cerere formulat de primul reclamant în temeiul art. 6 § 1 din Convenție ca fiind vădit nefondat, considerând că nu exista niciun motiv pentru a pune în discuție concluzia Curții Constituționale a Bosniei și Herțegovinei în această cauză potrivit căreia Curtea de Stat fusese independentă. A constatat, în special, că nu existau motive să se îndoiască că judecătorii internaționali ai Curții de Stat erau independenți de organele politice ale Bosniei și Herțegovinei, de părțile cauzei și de instituția Înaltului Reprezentant. Numirea judecătorilor internaționali fusese motivată în mod precis de dorința de a consolida independența camerelor pentru crime de război ale

Curții de Stat și de a restabili încrederea publică în sistemul judiciar. În plus, faptul că judecătorii în discuție fuseseră detașați dintre judecătorii profesioniști din țările lor reprezenta o garanție suplimentară împotriva presiunilor externe. În mod cert, mandatul lor era relativ scurt, însă acest lucru era de înțeles, având în vedere caracterul provizoriu al prezenței internaționale la Curtea de Stat și mecanismele detașărilor internaționale.

Legislație stabilă

Zielinski și Pradal și Gonzalez și alții împotriva Franței

28 octombrie 1999 (Marea Cameră)

Reclamantii, care lucrau pentru organismele de securitate socială din Alsacia-Moselle, s-au plâns că intervenția statului într-un proces în care acesta era pârât, prin intermediul unei legi retroactive, a contravenit principiului egalității de arme și a făcut ca procedura să fie inechitabilă.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil. A reafirmat, în special, că, deși, în principiu, nu îi era interzis legiuitorului să adopte în materie civilă noi dispoziții retroactive pentru a reglementa drepturi care decurg din legi existente, principiul statului de drept și noțiunea de proces echitabil consacrată la art. 6 din Convenție se opun oricărei ingerințe din partea legiuitorului – în afară de motive imperative de interes general – în administrarea justiției, cu scopul de a influența rezultatul judiciar al unui litigiu.

Independență statutară

Criterii obiective și subiective

Piersack împotriva Belgiei

1 octombrie 1982

Reclamantul a susținut că președintele curții cu jurați, care l-a condamnat la muncă forțată pentru săvârșirea infracțiunii de omor asupra a 2 persoane, fusese implicat în cauza sa în cursul anchetei, în calitate de procuror adjunct. S-a plâns că nu i-a fost examinată cauza de către o instanță independentă și imparțială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că imparțialitatea instanței care trebuia să stabilească fondul acuzației în cauza reclamantului era de natură să dea naștere la îndoieli. Curtea a observat, în special, că, deși imparțialitatea denotă în mod normal lipsa prejudecăților sau părtinirii, existența unei astfel de situații sau de alt tip poate fi verificată în diferite moduri, în special, în temeiul art. 6 § 1. În acest context, poate fi făcută o distincție între o abordare subiectivă, care urmărește să constate convingerea personală a unui anumit judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, și anume să se stabilească dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială justificată în acest sens. Curtea a subliniat, de asemenea, că, pentru ca instanțele să poată inspira publicului încrederea indispensabilă, trebuie să se țină seama și de aspectele de organizare internă. În cazul în care o persoană, după ce a deținut în cadrul parchetului o funcție a cărei natură presupune să instrumenteze anumite aspecte în cadrul atribuțiilor sale, se regăsește în aceeași cauză ca judecător, publicul are dreptul să aibă temerea că nu oferă suficiente garanții de imparțialitate. Este ceea ce s-a întâmplat în această cauză.

Langborger împotriva Suediei

22 iunie 1989

Reclamantul s-a plâns, în special, de faptul că o acțiune pe care o introdusese în vederea eliminării unei clauze din contractul său de închiriere nu fusese examinată de către o instanță independentă și imparțială. Clauza în discuție stipula că chiria trebuie stabilită prin negociere între o anumită asociație de proprietari și o anumită asociație de chiriași.

Limitarea examinării cauzei sale la instanța pentru litigii în materie locativă – care, la momentul la care s-a pronunțat în cauza reclamantului, era compusă din doi judecători profesioniști, respectiv doi asesori populari desemnați de Federația Suedeză a Proprietarilor și de Sindicatul Național al Chiriașilor, numiți apoi de guvern – organul național de ultim grad de jurisdicție care stabilea atât aspectele în fapt, cât și cele în drept în litigiul din speță, Curtea a hotărât că în această cauză **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție. A

observat, în special, că, pentru a stabili dacă un organ poate fi considerat independent, trebuie să se țină seama, *inter alia*, de modalitatea de numire a membrilor săi și de mandatul acestora, de existența unor garanții împotriva presiunilor externe și de problema stabilirii dacă organismul prezintă o aparență de independență. În ceea ce privește imparțialitatea, trebuie făcută o distincție între o abordare subiectivă, care urmărește să constate convingerea personală a unui anumit judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, și anume să se stabilească dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială justificată în acest sens. În ceea ce îi privește pe asesorii populari, Curtea a considerat dificil, în speță, să se disocieze problema imparțialității de cea a independenței. Deși aceștia din urmă păreau, în principiu, extrem de calificați să participe la judecarea litigiilor dintre proprietari și chiriași și aspectele specifice care pot apărea în astfel de litigii, Curtea a admis, totuși, că independența și imparțialitatea acestora ar putea fi puse la îndoială într-un anumit caz. În speță, nu exista niciun motiv pentru a pune la îndoială imparțialitatea lor personală, în lipsa oricărei probe. Cu toate acestea, în ceea ce privește imparțialitatea lor obiectivă și întrebarea dacă prezentau o aparență de independență, Curtea a constatat că aceștia fuseseră desemnați de două asociații care aveau interesul să mențină existența clauzei de negociere, având legături strânse cu aceste asociații. Întrucât reclamantul solicita eliminarea din contractul de închiriere a respectivei clauze, se putea teme în mod legitim că asesorii populari aveau un interes comun contrar celui propriu și, prin urmare, că echilibrul de interese inerent compunerii completului instanței pentru litigii în materie locativă în alte cauze era posibil să fie afectat atunci când instanța se pronunța asupra capătului său de cerere. Faptul că din completul completului instanței pentru litigii în materie locativă făceau parte, de asemenea, și doi judecători profesioniști, a căror independență și imparțialitate nu au fost puse la îndoială, nu schimba cu nimic lucrurile în acest sens.

Mustafa Tunç și Fecire Tunç împotriva Turciei

14 aprilie 2015 (Marea Cameră)

Această cauză a privit moartea unui tânăr în timpul serviciului militar în perioada în care se afla într-o locație aparținând unei companii petroliere private pentru care jandarmeria națională furniza servicii de securitate. Reclamanții au susținut că ancheta efectuată pentru a stabili circumstanțele morții rudei lor nu a îndeplinit cerințele art. 2 (dreptul la viață) din Convenție.

În hotărârea sa, Curtea a considerat că este util să ofere câteva clarificări în ceea ce privește cerința ca ancheta să fie independentă în sensul art. 2 din Convenție și, în special, să se stabilească dacă autoritățile de anchetă, în sens larg, trebuie să îndeplinească criterii de independență similare celor care prevalează în temeiul art. 6 din Convenție. Cu titlu introductiv, Curtea a considerat că, deși cerințele unui proces echitabil pot inspira examinarea aspectelor procedurale în temeiul altor dispoziții, precum art. 2 sau 3 din Convenție, nu este necesar ca garanțiile furnizate să fie în mod necesar evaluate în același mod. În cauza reclamanților, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 2 din Convenție** sub aspectul său procedural, constatând că ancheta efectuată în cauză fusese suficient de aprofundată și independentă și că reclamanții fuseseră implicați în anchetă într-o măsură suficientă pentru a le proteja interesele și pentru a le permite să își exercite drepturile. În ceea ce privește independența controlului efectuat de instanța militară, Curtea a observat, în special, că, având în vedere reglementările în vigoare la momentul faptelor, existau factori care puneau la îndoială independența statutară a instanței militare căreia i se solicitase să examineze recursul reclamanților împotriva deciziei parchetului de a nu începe urmărirea penală. Cu toate acestea, Curtea a considerat că, în temeiul art. 2, aceste considerații nu erau suficiente în sine pentru a concluziona că ancheta a fost lipsită de independență. Art. 2 nu impune o independență absolută și, în plus, independența anchetei trebuia să fie evaluată pe baza faptelor din cazul particular. Deși a admis că nu se putea considera că entitățile care au jucat un rol în anchetă se bucurau de o independență statutară deplină, Curtea a constatat că ancheta fusese suficient de independentă în sensul art. 2 din Convenție.

Lipsa influenței exterioare

Sramek împotriva Austriei

22 octombrie 1984

Reclamanta, resortisant al Statelor Unite ale Americii, s-a plâns de o procedură în temeiul Legii tiroleze privind tranzacțiile imobiliare, prin care i-a fost refuzată autorizația de a dobândi terenuri ca străin, pe motiv că exista pericolul ca un număr excesiv de terenuri să fie dobândite de cetățenii străini. A pretins, în special, că autoritatea regională pentru tranzacții imobiliare, care îi examinase cauza, nu a fost o instanță independentă și imparțială. Aceasta din urmă era compusă, *inter alia*, din 3 funcționari publici din cadrul serviciilor guvernamentale ale landului cu competență în proprietatea imobiliară agricolă și forestieră, dintre care unul avea funcția de raportor.

Curtea a observat, în special, că, pentru a stabili dacă o instanță poate fi considerată independentă astfel cum impune art. 6 din Convenție, aparențele pot fi, de asemenea, importante. A hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție** în privința reclamantei, constatând, în special, că, atunci când, la fel ca în speță, completul unei instanțe includea o persoană aflată într-o poziție de subordonare, în ceea ce privește atribuțiile sale și organizarea serviciului său, în raport cu una dintre părți, justițiabilii pot avea îndoieli legitime cu privire la independența respectivei persoane. O astfel de situație, a subliniat Curtea, a afectat în mod grav încrederea pe care instanțele trebuie să o inspire într-o societate democratică.

Neintervenția executivului sau a legislativului într-o cauză pendinte în fața instanțelorCampbell și Fell împotriva Regatului Unit

28 iunie 1984

Primul reclamant, persoană privată de libertate la momentul faptelor, a pretins, *inter alia*, că nu a beneficiat de un proces echitabil în fața comisiei de supraveghere a vizitelor, care îl găsisse vinovat de abateri disciplinare echivalente pe fond cu anumite infracțiuni. A susținut, în special, că aceste comisii nu erau privite de persoanele private de libertate ca fiind independente și că, în practică, erau o parte a executivului.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție** în ceea ce privește capetele de cerere ale primului reclamant potrivit cărora comisia de supraveghere a vizitelor nu fusese o instanță independentă și imparțială. În opinia Curții, din faptul că membrii comisiei erau numiți de ministrul de interne, el însuși responsabil de administrarea penitenciarelor din Anglia și Țara Galilor, nu rezulta că aceștia sunt dependenți de executiv. A susține contrariul ar însemna să te îndoiești de independența judecătorilor numiți de sau la recomandarea unui ministru cu responsabilități în domeniul administrării instanțelor. Pe de altă parte, deși era adevărat că Ministerul de Interne putea transmite comisiei orientări cu privire la exercitarea funcțiilor sale, comisia nu primea instrucțiuni în domeniul atribuțiilor sale judiciare. De altfel, în ceea ce privește aspectul independenței comisiei, aceasta având atât atribuții judiciare, cât și de supraveghere, Curtea a observat, în special, că impresia pe care deținuții ar putea-o avea că membrii comisiei au legături strânse cu executivul și cu administrația penitenciarului reprezenta un factor de greutate, ținând cont, în special, de importanța maximei „*justice must not only be done: it must also be seen to be done*” (nu trebuie doar să se facă dreptate: trebuie să se și vadă că se face dreptate). Cu toate acestea, existența unor asemenea sentimente din partea deținuților, care era probabil inevitabilă într-un sistem carceral, nu era suficientă pentru a stabili lipsa „independenței”. Această cerință a art. 6 nu ar fi îndeplinită dacă deținuții ar fi îndreptățiți în mod rezonabil să creadă, date fiind contactele frecvente dintre o comisie și autorități, că cea dintâi este dependentă de cele din urmă; cu toate acestea, Curtea nu a considerat că simpla existență a acestor contacte, care au loc și între deținuți, ar putea justifica o astfel de impresie.

Toni Kostadinov împotriva Bulgariei

27 ianuarie 2015

Cauza a avut ca obiect arestarea preventivă a reclamantului, fost ofițer în poliția națională, arestat pe baza suspiciunii că ar face parte dintr-un grup infracțional, și respectarea dreptului său la prezumția de nevinovăție. Reclamantul a pretins, în special, că afirmațiile făcute de ministrul de interne într-o conferință de presă, identificându-l în mod neechivoc

ca fiind unul dintre cei mai influenți membri ai unei rețele de hoți, i-au încălcat dreptul la prezumția de nevinovăție.

Curtea a considerat că **a fost încălcat art. 6 § 2** (prezumția de nevinovăție) din Convenție, constatând că afirmațiile ministrului de interne au încălcat dreptul reclamantului la prezumția de nevinovăție. După ce a reamintit că prezumția de nevinovăție este unul dintre elementele unui proces penal echitabil, Curtea a observat, în special, că încălcarea prezumției de nevinovăție poate emana nu numai de la un judecător, ci și de la alte autorități publice: președintele Parlamentului, procurorul, ministrul de interne sau ofițerii de poliție. În circumstanțele speciale ale cauzei și având în vedere poziția sa de înalt funcționar al guvernului în exercițiu, Curtea a considerat că ministrul de interne avea obligația de a lua măsurile necesare pentru a evita orice confuzie în ceea ce privește conținutul afirmațiilor sale cu privire la comportamentul și rezultatele operațiunii.

Cu privire la problema neintervenției executivului sau a legiuitorului într-o cauză pendinte în fața instanțelor, a se vedea, de asemenea, printre altele: [Schiesser împotriva Elveției](#), hotărâre din 4 decembrie 1979, [Beaumartin împotriva Franței](#), hotărâre din 24 noiembrie 1994, [Daktaras împotriva Lituaniei](#), hotărâre din 10 octombrie 2000, [Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei](#), hotărâre din 25 iulie 2002, [Mosteanu și alții împotriva României](#), hotărâre din 26 noiembrie 2002, [Filippini împotriva San Marino](#), decizie din 26 august 2003, [Y.B. și alții împotriva Turciei](#), hotărâre din 28 octombrie 2004.

Neintervenția părților în litigiu

Holm împotriva Suediei

25 noiembrie 1993

Reclamantul, economist, angajat al Federației suedeze a industriilor la momentul faptelor, s-a plâns Curții că o acțiune pentru calomnie, introdusă de acesta împotriva autorului și a editorului unei cărți, nu fusese examinată de o instanță independentă și imparțială ca urmare a naturii politice a cauzei și, în special, ca urmare a participării a cinci membri activi ai Partidului Muncitorilor Social Democrați din Suedia („SAP”) în completul primei instanțe. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că independența și imparțialitatea primei instanțe ridicau îndoieli și că temerile reclamantului în această privință fuseseră justificate în mod obiectiv. Curtea a observat, în special, că faptul că pârâților li s-au acordat anumite garanții, tipice unui proces penal care implica jurați, și de care reclamantul nu a beneficiat ca acuzator privat, nu constituia, ca atare, un motiv legitim de a avea îndoieli privind lipsa independenței și a imparțialității. Cu toate acestea, au existat legături între inculpați și jurații care fuseseră contestați de reclamant, ceea ce putea da naștere la îndoieli cu privire la independența și imparțialitatea juraților (unul dintre inculpați, editura, era deținută indirect de SAP, iar celălalt, autorul, era angajat de această companie și fusese consilier ideologic al SAP). În plus, pasajele incriminate din carte erau în mod evident de natură politică și ridicau fără îndoială probleme de interes pentru SAP. În sfârșit, întrucât competența curții de apel, similar celei a primei instanțe, era limitată de termenii verdictului juraților, viciul din procedura în fața acesteia nu putea fi soluționat printr-un recurs la cea din urmă instanță.

Thaler împotriva Austriei

3 februarie 2005

Reclamantul, medic la momentul faptelor, a inițiat două seturi de proceduri împotriva comisiei regionale tiroleze pentru asigurări de sănătate pentru plata de onorarii medicale. A susținut, *inter alia*, că tariful onorariilor medicale, stabilit printr-un acord general încheiat între asociația comisiilor de asigurări sociale și comisia regională tiroleză pentru asigurări de sănătate era prea scăzută. Cauza sa a fost respinsă de comisia regională de apel, iar plângerea sa ulterioară potrivit căreia comisia de apel regională nu a fost independentă a fost respinsă de Curtea Constituțională. Reclamantul s-a plâns Curții că comisia de apel regională nu putea fi considerată o instanță independentă și imparțială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție. A observat, în special, că asesorii numiți de comisia de apel regională fuseseră desemnați și aveau legături strânse cu cele două organisme care redactaseră acordul general în discuție. În cursul primului set de proceduri, simplul fapt că cele două organisme numiseră asesorii comisiei de apel regionale era, în sine, suficient pentru a justifica temerile reclamantului cu privire la lipsa

de independență și imparțialitate a comisiei. În cursul celui de-al doilea set de proceduri, cei doi asesori numiți de asociația comisiilor de asigurări sociale erau, de asemenea, înalți oficiali ai comisiei regionale tiroleze pentru asigurări de sănătate, ceea ce trebuie să fi agravat temerile reclamantului. De asemenea, lipsa de independență sau imparțialitate a comisiei de apel regionale nu a fost remediată în urma recursului; decizia acesteia nu a făcut obiectul controlului unei instanțe judecătorești, recursul în fața unei instanțe administrative fiind exclus prin lege, jurisdicția Curții Constituționale fiind limitată la probleme de drept constituțional.

Lipsa influenței din interiorul sistemului de justiție

Agrokompleks împotriva Ucrainei

6 octombrie 2011

Această cauză a privit procedura de insolvență inițiată de o societate privată împotriva celei mai mari rafinării de petrol din Ucraina, în încercarea de a-și recupera datoriile restante. Societatea reclamantă s-a plâns, în special, de caracterul abuziv al procedurii de insolvență, susținând că instanțele interne nu au fost independente sau imparțiale, având în vedere presiunea politică intensă în cauză, autoritățile statului având un interes puternic în ceea ce privea rezultatul acesteia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în ceea ce privește lipsa de independență și imparțialitate a instanțelor interne. A observat, în special, că, astfel cum au confirmat probele cu înscrisuri, diverse autorități ucrainene au intervenit în mai multe ocazii în procedura judiciară. Curtea a amintit, de asemenea, că a condamnat deja în termenii cei mai duri tentativele autorităților nejudiciare de a interveni în procedurile judiciare, considerând că acestea sunt incompatibile cu noțiunea de „instanță independentă și imparțială”. Desigur, având în vedere faptul că procedura din speță se referea la insolvabilitatea a ceea ce era, la momentul faptelor, cea mai mare rafinărie de petrol din țară și în care statul era acționar major, era firesc ca procedura să fi atras îndeaproape atenția autorităților statului. Cu toate acestea, a fost inacceptabil faptul că autoritățile nu s-au limitat la monitorizarea pasivă a procedurilor judiciare, ci au avut o ingerință flagrantă. Curtea a subliniat faptul că întinderea obligației statului de a asigura judecarea unui proces de către o instanță independentă și imparțială nu se limitează la justiție, ci implică, de asemenea, obligații ale oricărei alte autorități a statului de a respecta hotărârile și deciziile instanțelor și de a li se conforma. În plus, independența judiciară impune ca judecătorii să fie liberi de orice influențe nejustificate, inclusiv din interiorul sistemului de justiție. Faptul că, în speță, președintele Curții Superioare de Arbitraj a dat instrucțiuni directe adjuncților săi să reexamineze hotărârea prin care instanța respinsese cererea celei mai mari rafinării de petrol din Ucraina de revizuire a cuantumului datoriei sale a fost, așadar, contrar principiului independenței judiciare interne.

A se vedea, de asemenea: **Parlov-Tkalčić împotriva Croației**, hotărâre din 22 decembrie 2009.

Garanții obiective privind cariera judecătorilor

Numiri sau demiteri de către executiv sau legislativ

Filippini împotriva San Marino

26 august 2003 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, trimis în judecată pentru calomnie, a fost condamnat la plata unei amenzi. A susținut că faptul că judecătorii din San Marino erau numiți de Parlament însemna că nu era posibilă examinarea cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială.

Curtea a declarat reclamația reclamantului **inadmisibilă** ca vădit nefondată, constatând că simpatiile politice, care pot juca un rol în procesul numirii judecătorilor, nu pot, în sine, să dea naștere la îndoieli justificate cu privire la independența și imparțialitatea lor. Curtea a observat, în special, că faptul că judecătorii erau aleși de Parlament nu le-a afectat independența dacă din statutul lor rezulta clar că, odată numiți, nu erau supuși niciunei presiuni și nu primeau instrucțiuni din partea Parlamentului și că acționau în deplină independență. Legislația din San Marino în discuție definea statutul judecătorilor în acest sens, și simplul fapt că judecătorii erau numiți de Parlament nu justifica concluzia potrivit căreia Parlamentul dădea instrucțiuni judecătorilor în contextul atribuțiilor lor judiciare. În

speță, nu exista niciun motiv obiectiv pentru a suspecta că judecătorii care au examinat cauza nu au acționat în concordanță cu statutul lor legal. În sfârșit, reclamantul nu a susținut că judecătorii în cauză au acționat în baza unor instrucțiuni sau au dat dovadă de părtinire.

Clarke împotriva Regatului Unit

25 august 2005 (decizie privind admisibilitatea)

Această cauză a privit pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a judecătorilor de instanță locală (*district judges*) și a judecătorilor de instanță de apel (*circuit judges*) în procedurile împotriva Ministerului Justiției (*Lord Chancellor's Department*). Reclamantul a pierdut procesul împotriva unei autorități locale și a unei societăți de asigurări și a fost obligat la plata cheltuielilor de judecată. Nu a putut să le plătească și a fost declarat în stare de insolvență. Ulterior, reclamantul a introdus o acțiune împotriva Ministerului Justiției, susținând că a fost indus în eroare de un formular care i-a fost furnizat acestuia de instanțe în cadrul acțiunii sale inițiale.

Curtea a declarat capătul de cerere al reclamantului **inadmisibil** ca vădit nefondat. A observat, în special, că problema esențială era aceea dacă judecătorii de instanță locală și de instanță de apel care s-au pronunțat cu privire la acțiunea reclamantului împotriva Ministerului Justiției în prima și a doua instanță, puteau fi numiți „independenți și imparțiali”, având în vedere că fuseseră numiți de Lordul Cancelar. În speță, Curtea a admis că modul de numire a ambilor judecători a fost compatibil cu cerințele Convenției. În plus, nu exista nici o legătură ierarhică sau organizațională între judecători și Ministerul Justiției, nu a existat niciun motiv de îngrijorare sau vreun risc ca judecătorii respectivi să fie supuși la presiuni exterioare pentru a se pronunța în cauze într-un anumit mod. În plus, în ceea ce privește criteriul imparțialității subiective, în speță nu s-a pretins că vreunul din judecători fusese motivat de prejudecăți personale sau părtinire. În sfârșit, referitor la problema existenței unor elemente care ar putea da naștere unei lipse aparente obiective de independență, deși Lordul Cancelar avea competența de a-i revoca pe judecătorii de instanță locală și de instanță de apel, orice astfel de revocare făcea obiectul unui control judiciar. În plus, nu a existat nicio cauză în care competența de revocare să fi afectat imparțialitatea și, în fapt, nu a existat ca atare niciun caz de revocare a vreunui judecător de instanță locală sau de instanță de apel. Astfel, un observator obiectiv nu ar fi avut niciun motiv de îngrijorare cu privire la revocarea unui judecător în circumstanțele speței.

Sacilor-Lormines împotriva Franței

9 noiembrie 2006

Această cauză a privit caracterul inechitabil al unei proceduri în fața *Conseil d'État* ca urmare a prezenței unui anumit membru al acestui organism, care a fost ulterior numit secretar general în Ministerul Economiei, Finanțelor și Industriei, în completul care a pronunțat o hotărâre privind un litigiu între societatea reclamantă și respectivul minister.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în ceea ce privește dreptul la judecarea de către o instanță independentă și imparțială, din cauza îndoielilor întemeiate în mod obiectiv ale societății reclamante cu privire la completul *Conseil d'État* care a pronunțat hotărârea în discuție. Curtea a fost de părere că numirea criticată era de natură să pună la îndoială imparțialitatea *Conseil d'État*, întrucât, în cursul procedurii în discuție, sau chiar cu ceva timp înainte, unul dintre membrii completului de judecată fusese abordat cu privire la preluarea unei poziții înalte chiar în cadrul ministerului care se opunea societății reclamante într-un număr mare de litigii semnificative.

Guðmundur Andri Ástráðsson împotriva Islandei

1 decembrie 2020 (Marea Cameră)

Această cauză a avut ca obiect susținerea reclamantului potrivit căreia noua curte de apel islandeză (*Landsréttur*), care a menținut condamnarea sa pentru infracțiuni prevăzute în Codul rutier, nu era o instanță „instituită de lege”, din cauza nelegalității numirii unuia dintre judecătorii care i-a examinat cauza.

Marea Cameră a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție (dreptul la judecarea de către o instanță instituită de lege), constatând că dreptul reclamantului la judecarea de către o „instanță instituită de lege” a fost încălcat prin participarea la proces a unui judecător a cărui numire fusese subminată de nereguli grave care au afectat substanța acestui drept. În special, având în vedere implicațiile potențiale ale constatării unei încălcări

și miza intereselor importante aflate în opoziție, Curtea a considerat că dreptul la judecarea de către o „instanță instituită de lege” nu trebuia interpretat în sens prea larg, astfel încât orice neregularitate în cadrul unei proceduri judiciare de numire să riște să compromită acest drept. Astfel, a formulat un control în trei etape pentru a determina dacă neregulile din procedura de numire judiciară sunt de o asemenea gravitate încât să conducă la încălcarea dreptului la judecarea de către o instanță instituită de lege. În continuare, Curtea a constatat următoarele. În ultimele decenii, cadrul legal al nominalizărilor judecătorilor în Islanda a cunoscut schimbări importante menite să limiteze marja discreționară a ministerului în procesul numirilor și, prin urmare, să consolideze independența sistemului de justiție. Competențele ministrului au fost intensificate și mai mult la numirea judecătorilor noii înființate curți de apel, în cadrul căreia Parlamentul a primit sarcina de a aproba fiecare candidat propus de ministrul justiției, pentru a spori legitimitatea acestei noi instanțe. Cu toate acestea, astfel cum a constatat Curtea Supremă islandeză, acest cadru juridic a fost încălcat, în special, de către ministrul justiției, la numirea a 4 dintre noii judecători ai curții de apel. Deși ministrul fusese autorizat prin lege să nu urmeze propunerea comisiei de evaluare, sub rezerva anumitor condiții, aceasta a ignorat o normă de procedură fundamentală care o obliga să își bazeze decizia pe o anchetă și o evaluare suficiente. Această normă constituia o garanție importantă pentru a-l împiedica pe ministru să acționeze din motive politice sau nejustificate care ar submina independența și legitimitatea curții de apel, iar încălcarea normei ar fi echivalentă cu restabilirea puterii discreționare pe care o deținea anterior în contextul numirilor judiciare, neutralizând astfel câștigurile și garanțiile importante ale reformelor legislative. În sfârșit, Curtea a reamintit că existau garanții juridice suplimentare în vigoare pentru a remedia încălcarea comisă de ministru, cum ar fi procedura parlamentară și protecția ultimă a controlului judiciar în fața instanțelor interne, însă toate aceste garanții s-au dovedit ineficiente, iar puterea discreționară utilizată de ministru pentru a nu se urma evaluarea comisiei de evaluare a rămas una nelimitată.

A se vedea, de asemenea, printre altele: [Brudnicka și alții împotriva Poloniei](#), hotărâre din 3 martie 2005, [Majorana împotriva Italiei](#), decizie din 26 mai 2005, [Flux împotriva Moldovei \(nr. 6\)](#), hotărâre din 29 iulie 2008, [Zolotas împotriva Greciei \(nr. 2\)](#), hotărâre din 29 ianuarie 2013.

Cereri pendinte

[Grzeda împotriva Poloniei \(nr. 43572/18\)](#)

Cerere comunicată guvernului polonez la 9 iulie 2019

Prezenta cauză privește reforma judiciară din Polonia, care a avut ca rezultat încetarea mandatului reclamantului, judecător al Curții Supreme Administrative ales în Consiliul Național al Magistraturii („CNM”), înainte de încetarea mandatului său de patru ani. Reclamantul susține că Legea pentru modificarea Legii privind CNM din 2017 a reprezentat o reacție la criticile aduse de CNM la adresa reformei judiciare întreprinse de legislativ și executiv, care, în opinia sa, urmăreau să submineze independența justiției. Reclamantul se plânge, de asemenea, că nu a avut la dispoziție nicio procedură, judiciară sau de alt tip, prin care să conteste încetarea înainte de termen a mandatului său.

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

[Xero Flor w Polsce sp. z o.o. împotriva Poloniei \(nr. 4907/18\)](#)

Cerere comunicată guvernului polonez la 2 septembrie 2019

În cauză, societatea reclamantă se plânge de procedura privind cererea sa pentru repararea unui prejudiciu material și formulează un capăt de cerere privind numirea unui anumit judecător la Curtea Constituțională care a examinat cauza sa.

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție și art. 1 (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție.

[Broda împotriva Poloniei \(nr. 26691/18\) și Bojara împotriva Poloniei \(nr.](#)

27367/18)

Cereri comunicate guvernului polonez la 2 septembrie 2019

Prezenta cauză privește modificările aduse sistemului de justiție polonez, care au avut ca efect încetarea înainte de termen a mandatelor de 6 ani ale reclamantilor, judecători numiți vicepreședinți ai instanței regionale din Kielce. Ambii reclamanti se plâng că au fost revocați din funcție fără a dispune de o cale de atac în fața unei instanțe prin care să conteste revocarea lor, pe care o consideră arbitrară și nelegală.

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

Żurek împotriva Poloniei (nr. 39650/18)

Cerere comunicată guvernului polonez la 14 mai 2020

Această cauză privește încetarea înainte de termen a mandatului unui judecător în calitate sa de membru al Consiliului Național al Magistraturii („CNM”), organul constituțional din Polonia care garantează independența instanțelor și judecătorilor, demiterea acestuia din funcția de purtător de cuvânt al CNM și pretinsa campanie de reducere la tăcere a acestuia. Reclamantul susține, în special, că i s-a refuzat accesul la o instanță și că nu a existat nicio procedură, judiciară sau de alt tip, prin care să conteste încetarea înainte de termen a mandatului său.

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil), art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) și art. 10 (libertatea de exprimare) din Convenție.

Sobczyńska și alții împotriva Poloniei (nr. 62765/14, 62769/14, 62772/14 și 11708/18)

Cereri comunicate guvernului polonez la 14 mai 2020

Această cauză privește refuzul președintelui polonez de a-i numi pe reclamanti în posturile vacante de judecători în diverse instanțe din Polonia. Reclamantii susțin că îndeplineau condițiile legale în vigoare la momentul faptelor și se plâng de refuzul instanțelor administrative și al Curții Constituționale de a le examina căile de atac, declinându-și competența în materie.

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Reczkowicz și alții împotriva Poloniei (nr. 43447/19, 49868/19 și 1150/19)

Cereri comunicate guvernului polonez la 5 iunie 2020

Reclamantii, un avocat și doi judecători, susțin că Curtea Supremă poloneză, care s-a pronunțat în cauzele care îi priveau, a fost constituită cu încălcarea legii, în urma schimbărilor aduse sistemului de justiție din 2017. Se plâng, în special, că cele două camere care formează în prezent Curtea Supremă au fost constituite pe baza recomandărilor Consiliului Național al Magistraturii („CNM”), organul constituțional polonez care garantează independența instanțelor și a judecătorilor, care a făcut obiectul unor controverse de la intrarea în vigoare a noii legislații care prevede că membrii sistemului de justiție nu mai sunt aleși de judecători, ci de *Sejm* (Camera inferioară a Parlamentului).

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

Advance Pharma Sp. z o.o. împotriva Poloniei (nr. 1469/20)

Cerere comunicată guvernului polonez la 8 decembrie 2020

Această cerere privește o plângere introdusă de o societate farmaceutică, potrivit căreia Camera civilă a Curții Supreme poloneze, care s-a pronunțat într-o cauză care o privea, a fost constituită cu încălcarea legii, în urma schimbărilor aduse sistemului de justiție din 2017. Societatea reclamantă susține, în special, că Camera civilă nu a constituit o „instanță independentă și imparțială instituită de lege” întrucât Curtea Supremă era compusă din judecători recomandați de Consiliul Național al Magistraturii („CNM”), organul constituțional polonez care garantează independența instanțelor și judecătorilor, care a făcut obiectul unor controverse de la intrarea în vigoare a noii legislații care prevede că membrii sistemului de justiție nu mai sunt aleși de judecători, ci de *Sejm*

(camera inferioară a Parlamentului).

Curtea a comunicat cererea guvernului polonez și a adresat părților întrebări în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

Libertatea judecătorilor în exercitarea atribuțiilor lor jurisdicționale

Pabla Ky împotriva Finlandei

22 iunie 2004

Societatea reclamantă, care administra un restaurant, a formulat o acțiune civilă împotriva proprietarului restaurantului, după ce a plătit o majorare a chiriei pentru a acoperi o lucrare de renovare care nu au fost finalizată conform planului. S-a plâns Curții că curtea de apel căreia i-a fost repartizată procedura sa civilă nu a fost nici independentă, nici imparțială, întrucât unul dintre judecători era membru al Parlamentului finlandez.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că temerea reclamantei cu privire la lipsa de independență și imparțialitate a curții de apel, ca urmare a participării unui expert care era, de asemenea, membru al Parlamentului, nu putea fi considerată justificată în mod obiectiv. Curtea a observat, în special, că nu exista niciun indiciu că judecătorul care era membru al Parlamentului a fost în fapt sau în mod subiectiv părțitor față de reclamantă atunci când s-a aflat în completul curții de apel, în cauza sa. De asemenea, Curtea nu a fost convinsă că simplul fapt că era membru al legislativului în momentul în care s-a aflat în completul care examina apelul reclamantei era suficient pentru a ridica îndoieli cu privire la independența și imparțialitatea curții de apel. Deși reclamanta s-a întemeiat pe teoria separării puterilor, acest principiu nu a fost decisiv, *in abstracto*.

Thiam împotriva Franței

18 octombrie 2018

Această cauză a privit procesul penal împotriva reclamantului, în cursul căreia un fost președinte al Republicii Franceze s-a constituit parte civilă în proces. Reclamantul a susținut, în special, că faptul că această participare a președintelui republicii la proces i-a încălcat dreptul la o instanță independentă și imparțială.

Curtea hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în cauza reclamantului, constatând că intervenția unui fost președinte al Republicii Franceze ca parte civilă în procesul penal împotriva reclamantului nu a creat un dezechilibru în drepturile părților și în desfășurarea procedurilor. A observat, în special, că participarea la proces a unei figuri publice care a jucat un rol instituțional în dezvoltarea carierei judecătorilor putea să pună la îndoială în mod legitim independența și imparțialitatea acestora din urmă. Cu toate acestea, după examinarea modului în care au fost numiți judecătorii, condiția lor statutară și circumstanțele speciale ale cauzei, nu a găsit niciun motiv pentru a concluziona că judecătorii solicitați să se pronunțe în cauza reclamantului nu au fost independenți.

Inamovibilitatea judecătorilor

Luka împotriva României

21 iulie 2009

A se vedea supra, la „Independența și dreptul la un proces echitabil”.

İbrahim Gürkan împotriva Turciei

3 iulie 2012

Reclamantul a fost condamnat de o instanță penală militară, în timpul serviciului militar, pentru nerespectarea intenționată a ordinului unui superior. A susținut că procesul său nu a fost examinat de o instanță independentă întrucât instanța penală a fost compusă dintr-un ofițer militar fără pregătire juridică și doi judecători militari.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că instanța penală militară care l-a condamnat pe reclamant nu putea fi considerată a fi fost independentă și imparțială. Observând, în special, că participarea judecătorilor neprofesioniști nu era în sine contrară art. 6 din Convenție, Curtea nu a considerat că lipsa pregătirii juridice a ofițerului militar i-a afectat independența sau imparțialitatea. Cu toate acestea, era un ofițer în serviciu, care rămăsese în serviciul armatei și se supunea disciplinei militare. Fusesse numit, de asemenea, în complet de superiorii săi ierarhici și nu se bucura de

aceleași garanții constituționale precum ceilalți doi judecători militari.

Baka împotriva Ungariei

23 iunie 2016 (Marea Cameră)

Această cauză a avut ca obiect încetarea înainte de termen a mandatului reclamantului, președintele Curții Supreme maghiare, în urma criticilor sale la adresa reformelor legislative și faptul că acesta nu a avut posibilitatea de a contesta respectiva decizie în fața unei instanțe. Mandatul său de 6 ani a încetat cu 3 ani și 6 luni înainte de termenul normal, prin intrarea în vigoare a Legii fundamentale (noua Constituție), care prevedea înființarea *Kúria*, instanța supremă din Ungaria, care să-i succedă Curții Supreme și s-o înlocuiască. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că Ungaria nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a garanta dreptul de acces la o instanță al reclamantului. A observat, în special, că încetarea înainte de termen a mandatului reclamantului nu a fost examinată de către o instanță ordinară sau de către un alt organism care avea atribuții judiciare și nici a fost supusă controlului jurisdicțional. Curtea a considerat că această lipsă de control jurisdicțional rezulta dintr-un text de lege a cărui compatibilitate cu cerințele statului de drept era una îndoielnică. Curtea a subliniat, de asemenea, importanța tot mai crescută pe care instrumentele internaționale și ale Consiliului Europei, precum și jurisprudența instanțelor internaționale și practica altor organisme internaționale o acordă echității procedurale în cazurile de revocare sau de demitere a judecătorilor, inclusiv intervenția unei autorități independente de puterea executivă și cea legislativă în ceea ce privește orice decizie care afectează încetarea mandatului de judecător.

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Sacilor-Lormines împotriva Franței**, hotărâre din 9 noiembrie 2006, **Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei**, hotărâre din 9 ianuarie 2013, **Denisov împotriva Ucrainei**, hotărâre (Marea Cameră) din 25 septembrie 2018; **Ramos Nunes de Carvalho e Sá împotriva Portugaliei**, hotărâre (Marea Cameră) din 6 noiembrie 2018.

Lipsa răspunderii civile sau penale a judecătorilor, cu excepția cazurilor de rea intenție sau neglijență gravă

Sergey Zubarev împotriva Rusiei

5 februarie 2015

Această cauză a avut ca obiect refuzul instanțelor naționale de a admite examinarea unei acțiuni pentru calomnie introdusă de reclamant, avocat, împotriva unui judecător, pe motive de imunitate judiciară. Judecătorul în discuție solicitase baroului să inițieze procedura disciplinară împotriva reclamantului pentru comportamentul său în cadrul proceselor civile, susținând, în special, că acesta cauzase întârzieri într-un ansamblu de proceduri în care era unul dintre reprezentanți, din cauza absenței fără motiv întemeiat. Instanțele au declarat inadmisibilă acțiunea reclamantului din cauza imunității judiciare a judecătorului pentru faptele comise în exercitarea funcției de judecător ce prezidează un complet civil.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că, în exercitarea atribuțiilor lor de reglementare a desfășurării proceselor civile, autoritățile naționale nu și-au depășit marja de apreciere în ceea ce privește limitarea accesului reclamantului la o instanță, și că se putea afirma că exista o relație rezonabilă de proporționalitate între imunitatea judiciară în cursul administrării justiției și obiectivul legitim urmărit în interesul public. Curtea a observat, în special, că imunitatea judiciară este o practică juridică care există într-o formă sau alta în multe state părți la Convenție. A fost stabilită în beneficiul publicului, în interesul căruia judecătorii ar trebui să aibă libertatea de a-și exercita funcțiile în mod independent și fără a se teme de consecințe, în timp ce justițiabilii se pot proteja în fața erorilor judiciare prin prezentarea plângerilor pe care le au în fața unei instanțe de apel, fără a invoca răspunderea personală. În consecință, Curtea a admis că, în speță, imunitatea în ceea ce privește răspunderea personală acordată judecătorului în ceea ce privește acțiunile sale în calitate de președinte al completului de judecată într-o cauză civilă poate fi considerată ca având un scop legitim, și anume urmărirea intereselor administrării justiției.

Doctrina aparențelor

Impresia de independență

Findlay împotriva Regatului Unit

25 februarie 1997

Reclamantul, militar, s-a plâns de faptul că curtea marțială, care l-a condamnat la 2 ani de închisoare, degradare și trecere în rezervă, nu a reprezentat o instanță independentă și imparțială, întrucât, *inter alia*, toți ofițerii numiți să facă parte din complet erau direct subordonați ofițerului care a făcut convocarea, care îndeplinea, de asemenea, rolul de autoritate de urmărire penală.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, considerând că, din cauza, în special, a rolului central jucat de ofițerul care a făcut convocarea în organizarea curții marțiale, temerile reclamantului despre independența și imparțialitatea tribunalului care îi examina cauza fuseseră justificate în mod obiectiv. A observat, în special, că ofițerul care a făcut convocarea a jucat un rol central în trimiterea în judecată a reclamantului și avea legături strânse cu autoritățile de urmărire penală deoarece decisese, *inter alia*, natura acuzațiilor, numise membrii completului curții marțiale și ofițerii apărării și acuzării și asigurase citarea martorilor în cursul ședinței de judecată. Prin urmare, se ridica întrebarea dacă membrii curții marțiale erau suficient de independenți față de acesta și dacă organizarea procesului a oferit garanții adecvate de imparțialitate. În această privință, Curtea a observat că toți membrii curții marțiale erau din cadrul personalului militar subordonat ofițerului care a făcut convocarea, care, în calitate de ofițer de confirmare, putea, de asemenea, să modifice sentința impusă.

Incal împotriva Turciei

9 iunie 1998

Reclamantul, care fusese condamnat pentru propagandă separatistă și participare la pregătirea unei broșuri care incita la ură, a susținut, în special, că nu a beneficiat de un proces echitabil în fața Curții pentru Siguranță Națională care, în opinia sa, nu putea fi privită ca o instanță independentă și imparțială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că reclamantul putea avea temerea legitimă că, întrucât unul dintre judecătorii Curții pentru Siguranță Națională era judecător militar, și-ar putea permite să fie influențat în mod nejustificat de considerente care nu aveau nimic de-a face cu natura cauzei sale și, prin urmare, avea motive legitime să se îndoiască de independența și imparțialitatea Curții pentru Siguranță Națională. A observat, în special, că ar fi putut exista anumite îndoieli cu privire la independența și imparțialitatea Curții pentru Siguranță Națională, întrucât era compusă parțial din ofițeri ai armatei, în timp ce reclamantul era civil. În special, Curtea a acordat o mare importanță faptului că reclamantul, civil, trebuia să compare în fața unei instanțe compuse, chiar dacă doar parțial, din membri ai forțelor armate. A observat, de asemenea, în această privință, că până și aparențele ar putea avea o anumită importanță. În joc era încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire justițiabililor și, mai presus de toate, în ceea ce privește procesele penale, inculpatului. Pentru a decide dacă există un temei legitim pentru a se teme de lipsa de imparțialitate a unui judecător, punctul de vedere al persoanei inculpate este important, fără a fi însă decisiv. Dacă îndoielile sale sunt justificate în mod obiectiv reprezintă elementul determinant.

A se vedea, de asemenea: Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei, hotărâre din 9 ianuarie 2013.

Cumul de funcții judiciare în aceeași cauză

Ettl și alții împotriva Austriei

23 aprilie 1987

Reclamanții erau agricultori ale căror terenuri au făcut obiectul unor operațiuni de consolidare. Potrivit acestora, autoritățile agricole în fața cărora au fost organizate procedurile relevante, fiecare dintre acestea compuse din trei judecători și cinci funcționari publici, nu au constituit instanțe independente și imparțiale.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că comisiile

regionale și supreme pentru reforma funciară, în fața cărora reclamanții au contestat mai multor decizii de consolidare care le afectau terenurile, erau instanțe independente și imparțiale. Independența și imparțialitatea membrilor judecătorești, a observat Curtea, nu au fost puse în discuție. În privința funcționarilor publici, prezența acestora nu contravenea în sine art. 6 § 1 din Convenție: Constituția și legislația relevantă prevedeau independența acestora și le interziceau autorităților publice să le dea instrucțiuni cu privire la atribuțiile lor judiciare. În plus, reclamanții nu au susținut că funcționarii publici care le-au examinat cauza primiseră instrucțiuni cu privire la aspectele în litigiu. Comisiile erau independente nu doar de executiv, ci și de părțile implicate, și anume proprietarii terenurilor în cauză. Având în vedere această situație, legăturile ierarhice care existau în alte contexte între funcționarii publici din aceeași divizie din cadrul administrațiilor publice regionale sau federale cărora le aparțineau nu au avut nicio consecință. De asemenea, intervenția funcționarilor publici care se pronunțau, dată fiind experiența lor în agronomie, silvicultură și agricultură, nu putea da naștere la îndoieli cu privire la independența și imparțialitatea comisiilor. Aceștia erau experți în domeniul lor, iar astfel de experți sunt necesari în cauzele care privesc consolidarea terenurilor, operațiuni care ridică probleme de mare complexitate.

McGonnell împotriva Regatului Unit

8 februarie 2000

În cadrul unei proceduri privind utilizarea unui depozit agricol, reclamantul s-a plâns, în special, de lipsa de independență și de imparțialitate a Curții Regale din Guernsey ca urmare a prezenței *Bailiff* în calitate de judecător al Curții Regale, acesta din urmă fiind, în plus, investit cu funcții legislative și executive în Guernsey.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în speță. A observat, în special, că speța nu privea părtinirea efectivă din partea *Bailiff*: cauza s-a concentrat pe aspectul dacă *Bailiff* avea aparența necesară de independență sau imparțialitatea obiectivă necesară. Atunci când a aplicat acest criteriu cauzei, Curtea a observat că *Bailiff* a avut o implicare personală, inițială, directă în cauză, prin faptul că prezidase *States of Deliberation* atunci când a fost adoptat planul de dezvoltare relevant. A fost apoi președintele Curții Regale care s-a pronunțat în recursul în materie de planificare al reclamantului. Curtea a constatat că această acumulare de funcții a dat naștere la îndoieli cu privire la imparțialitatea *Bailiff* în ședința în fața Curții Regale.

Morel împotriva Franței

6 iunie 2000

Această cauză a privit rolul judecătorului-comisar, mai întâi în procedura de reorganizare judiciară și, ulterior, în procedura de lichidare a societăților deținute de reclamant. Reclamantul s-a plâns, în special, de lipsa de imparțialitate a judecătorului-comisar în procedura de insolvență în fața instanței comerciale pe motiv că acesta nu numai că a intervenit în perioada în care o societate era ținută sub observație, în faza de reorganizare judiciară, ci și a prezidat ulterior instanța care examina procedura de lichidare.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că temerile reclamantului nu au fost justificate în mod obiectiv. A observat, în special, că simplul fapt că un judecător a luat deja decizii înainte procesului nu poate fi considerat în sine ca justificând temerile cu privire la imparțialitatea sa. Ceea ce conta era amploarea și natura măsurilor luate de judecător înainte procesului. De asemenea, faptul că judecătorul cunoștea în detaliu dosarul cauzei nu implica o prejudecată care să împiedice ca acesta să fie considerat imparțial, atunci când a fost luată decizia pe fond. De asemenea, analiza preliminară a informațiilor disponibile nu înseamnă că analiza finală a fost prejudiciată. Ceea ce era important era ca această analiză să fie desfășurată în momentul pronunțării hotărârii și să fie bazată pe probele prezentate și pe argumentele ascultate în cursul ședinței. În cauza reclamantului, Curtea nu a constatat niciun motiv obiectiv pentru a crede că natura și întinderea atribuțiilor judecătorului-comisar în perioada de observație (care au avut ca scop asigurarea administrării zilnice a societăților) a adus atingere problemei – separate – asupra căreia instanța comercială trebuia să se pronunțe, privind viabilitatea planului reclamantului pentru societățile care și-au continuat activitatea comercială la sfârșitul perioadei de observație și garanțiile financiare prezentate în cursul ședinței.

Wettstein împotriva Elveției

21 decembrie 2000

Reclamantul s-a plâns de lipsa de imparțialitate a doi judecători (avocați care lucrau ca judecători cu fracțiune de normă) în procedura administrativă la care era parte. Judecătorii acționaseră fie direct ca avocați, fie prin intermediul partenerului lor, împotriva reclamantului, în proceduri separate.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în ceea ce privește cerința unei instanțe imparțiale. A observat, în special, că, deși nu exista nicio legătură materială între cauza reclamantului și procedurile separate în care cei doi avocați acționaseră ca reprezentanți legali, a existat, de fapt, o suprapunere temporală, întrucât cele din urmă proceduri erau încă pendinte în fața Tribunalului federal la momentul la care a fost introdusă prima acțiune și, într-adevăr, s-au încheiat cu numai două luni înainte de hotărârea Tribunalului federal. Reclamantul ar fi putut așadar să aibă motive de îngrijorare cu privire la faptul că judecătorul în cauză va continua să îl considere parte adversă și această situație putea provoca temeri legitime cu privire la faptul că judecătorul nu îi va examina cauza cu imparțialitatea necesară. Faptul că un alt coleg a reprezentat partea adversă a reclamantului într-o altă procedură, deși cu relevanță minoră, putea fi perceput drept confirmând aceste temeri.

A se vedea, de asemenea, printre altele: [Pabla Ky împotriva Finlandei](#), hotărâre din 22 iunie 2004; [Mežnarić împotriva Croatiei](#), hotărâre din 15 iulie 2005; [Svarc și Kavnik împotriva Sloveniei](#), hotărâre din 8 februarie 2007.

Fazli Aslaner împotriva Turciei

4 martie 2014

Această cauză a privit o procedură administrativă în care judecătorii Curții Supreme Administrative turce au intervenit, în mai multe rânduri, în cadrul unor recursuri succesive. Reclamantul s-a plâns că unii dintre judecătorii din completul secției Curții Supreme Administrative care au examinat și s-au pronunțat în cauza sa erau, de asemenea, în completul adunării generale. A susținut că judecătorii respectivi nu ar fi putut fi imparțiali, întrucât se pronunțaseră deja pe fondul cauzei.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, considerând că temerile reclamantului privind lipsa de independență și imparțialitate a adunării generale pot fi justificate în mod obiectiv. A observat, în special, că faptul că anumiți judecători se pronunțaseră anterior nu era suficient în sine pentru a concluziona că imparțialitatea adunării generale a secțiilor administrative fusese afectată. De asemenea, Curtea a considerat în speță că numărul scăzut sau proporția (relativ scăzută) de judecători vizați de chestiunea imparțialității obiective nu era decisiv, precum și că considerentele cantitative nu au avut impact asupra examinării cauzei, dat fiind că nu existau motive serioase care să facă absolut necesară participarea celor trei judecători în cauză cu drept de vot. În plus, unul din cei trei judecători, în calitate de vicepreședinte al Curții Administrative Supreme, prezidase adunarea secțiilor administrative și, în consecință, condusesse dezbaterile în cursul deliberărilor, ceea ce a constituit o circumstanță suplimentară care submina aparența de imparțialitate.

A se vedea, de asemenea, printre altele: [Toziczka împotriva Poloniei](#), hotărâre din 24 iulie 2012, [Kamenos împotriva Ciprului](#), hotărâre din 31 octombrie 2017.

Dualitatea funcțională a anumitor instanțe administrative supreme

Procola împotriva Luxemburgului

28 septembrie 1995

Reclamanta, o societate de produse lactate constituită ca asociație agricolă, s-a plâns, în special, că Comitetul de contencios al *Conseil d'État* nu era independent și imparțial pe motiv că unii membri ai comitetului care se pronunțaseră cu privire la cererea sa pentru un control jurisdicțional al ordinelor de ministru care stabileau cotele de lapte se pronunțaseră anterior cu privire la legalitatea dispozițiilor incriminate.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că reclamanta a avut motive legitime să se teamă că membrii comitetului de contencios s-au simțit obligați să respecte modul în care se pronunțaseră anterior și că această temere în sine, oricât de redusă ar fi fost justificarea sa, era suficientă pentru a afecta imparțialitatea instanței în cauză. Curtea a observat, în special, că patru dintre membrii *Conseil d'État* au exercitat

atât funcții consultative, cât și judiciare în aceeași cauză. În cadrul unei instituții precum *Conseil d'État* luxemburghez, simplul fapt că anumite persoane au exercitat succesiv aceste două tipuri de funcții în privința aceluiași decizii era de natură să pună la îndoială imparțialitatea structurală a instituției.

Kress împotriva Franței

7 iunie 2001 (Marea Cameră)

Această cauză a privit prezența comisarului guvernului (*commissaire du gouvernement*) la deliberările *Conseil d'État*. Reclamanta a susținut că nu a beneficiat de un proces echitabil în fața instanțelor administrative. S-a plâns, în special, de faptul că comisarul guvernului a fost prezent la deliberările completului de judecată – care s-au ținut cu ușile închise – și a susținut că recursul acesteia trebuia respins, a dat naștere la îndoieli cu privire la imparțialitatea instanței.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție din cauza participării comisarului guvernului la deliberările completului de judecată, constatând că, indiferent de obiectivitatea recunoscută a comisarului guvernamental și în ciuda faptului că nu a votat, participarea sa la deliberări i-a oferit o ocazie suplimentară de a-și susține observațiile în favoarea uneia dintre părți, în secretul camerei de consiliu. În special, Curtea a atras atenția din nou asupra sensibilității sporite a publicului față de administrarea corectă a justiției și a făcut trimitere din nou la importanța care trebuie acordată aparențelor. Desigur, în calitate de ultimă persoană care a văzut și a studiat dosarul, comisarul guvernului a avut posibilitatea de a răspunde la orice întrebare adresată de judecători în timpul deliberărilor. Cu toate acestea, asistența pur tehnică acordată completului de judecată urma să fie cântărită în raport cu interesul superior al justițiabilului, care trebuia să aibă garanția că, prin prezența sa la deliberări, comisarul guvernului nu va putea influența rezultatul acestora. Această garanție nu era acordată de sistemul francez la momentul faptelor.

A se vedea, de asemenea: Martinie împotriva Franței, hotărâre (Marea Cameră) din 12 aprilie 2006.

Kleyn și alții împotriva Țărilor de Jos

6 mai 2003 (Marea Cameră)

A se vedea supra, „Criterii de independență” > „Instanță instituită de lege”.

Sacilor-Lormines împotriva Franței

9 noiembrie 2006

A se vedea supra, „Independență statutară” > „Garanții obiective privind cariera judecătorilor” > „Numiri sau demiteri de către executiv sau legislativ”.

UFC Que Choisir Côte d' Or împotriva Franței

30 iunie 2009 (decizie privind admisibilitatea)

Într-o procedură care privea o linie de cale ferată de mare viteză, asociația reclamantă a denunțat, în special, lipsa de independență și imparțialitate a *Conseil d'État*. În special, s-a plâns de lipsa de imparțialitate (structurală) a înaltei instanțe ca urmare a faptului că *Conseil d'État* avea atât atribuții consultative, cât și judiciare, precum și de principiul „dublei sarcini”. Astfel, membrii instanței ar fi trebuit să examineze actele administrative asupra cărora emisese anterior un aviz.

Curtea a declarat **inadmisibile** capetele de cerere ale reclamantei ca fiind în mod vădit nefondate, constatând că temerile acesteia privind independența și imparțialitatea secției care se pronunțase în cauza sa nu puteau fi considerate justificate în mod obiectiv. În opinia Curții, problema era dacă, în circumstanțele cauzei, *Conseil d'État* deținea aparența de independență sau imparțialitate obiectivă necesară, fiind de înțeles că aceste aspecte trebuiau examinate coroborat, conceptele de independență și imparțialitate obiectivă fiind strâns legate. În această privință, Curtea a făcut trimitere la jurisprudența sa, în special, la *Sacilor-Lormines împotriva Franței* (a se vedea supra), în care subliniase că faptul că *Conseil d'État* era apropiată organic de executiv nu era suficient pentru a stabili lipsa de independență și a considerat că modalitățile de numire și de evoluție a carierei membrilor *Conseil d'État* erau compatibile cu cerințele art. 6 § 1. Curtea a amintit, de asemenea, pe de o parte, că nu este de competența sa să se pronunțe *in abstracto* cu privire la întrebarea dacă competențele consultative ale *Conseil d'État* erau compatibile cu funcțiile sale

jurisdicționale și cu cerințele de independență și imparțialitate pe care le implicau și, pe de altă parte, că principiul separării puterilor „nu este determinant *in abstracto*”. Este de competența Curții să stabilească în fiecare cauză dacă avizul emis de înalta curte a constituit „un tip de antepunțare” în hotărârea examinată, „care a dat naștere unor îndoieli cu privire la imparțialitatea «obiectivă» a completului de judecată ca urmare a exercitării succesive a funcțiilor consultative și jurisdicționale”. Cu toate acestea, în speță, având în vedere observațiile părților, Curtea a hotărât că s-a stabilit că niciun membru al completului care examinase cererea de anulare a decretului în discuție nu participase anterior la completul care emisese avizul cu privire la respectivul text.

Rolul jurisdicțional sau administrativ al procurorilor

Vasilescu împotriva României

22 mai 1998

Această cauză a avut ca obiect retenția bunurilor confiscate ilegal de *miliție* și imposibilitatea ca reclamantul să aibă acces la o instanță independentă competentă care să dispună restituirea acestora. Curtea Supremă de Justiție a României a hotărât că, întrucât cererea sa de restituire era echivalentă cu o cale de atac împotriva unei măsuri de cercetare penală, procurorul avea jurisdicție exclusivă pentru soluționarea acesteia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că procurorul nu putea fi considerat o instanță independentă în conformitate cu criteriile Convenției și, prin urmare, reclamantul nu a avut acces la o instanță. Curtea a observat, în special, că, chiar și în cazul în care, la fel ca în speță, procurorul dintr-un județ avea competențe de natură jurisdicțională, acționa ca membru al Parchetului General, subordonat în primul rând Procurorului general și apoi ministrului justiției. După ce a reamintit că doar o instituție care are competență deplină și îndeplinește o serie de cerințe, precum independența față de executiv și față de părți, merită denumirea de „instanță” în sensul art. 6 § 1, Curtea a concluzionat că nici procurorul, nici Procurorul general nu îndeplineau aceste cerințe.

Medvedyev și alții împotriva Franței

29 martie 2010 (Marea Cameră)

Reclamantii din această cauză, membri ai echipajului unui cargou înregistrat în Cambodgia, au fost arestați în marea liberă după interceptarea vasului lor de către autoritățile franceze, fiind suspectați de trafic de droguri, înainte de a fi prezentați unui judecător de instrucție atunci când nava lor a ajuns în Franța. Aceștia s-au plâns că au fost privați de libertate în mod ilegal și că a durat prea mult până să fie aduși în fața unui judecător sau alt magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 5 § 1** (dreptul la libertate și siguranță) și că **nu a fost încălcat art. 5 § 3** (dreptul de a fi adus de îndată înaintea unui judecător sau alt magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare) din Convenție în privința reclamantilor. A observat, în special, că „magistratul” trebuie să ofere garanțiile necesare de independență față de executiv și de părți, ce exclude intervenția sa în ancheta penală din partea autorităților de urmărire penală, și trebuie să aibă competența de a dispune liberarea, după audierea persoanei în cauză și examinarea legalității și a justificării arestării și a reținerii.

Moulin împotriva Franței

23 noiembrie 2010

Reclamanta, avocat, a fost arestată și reținută în arestul poliției în baza suspiciunii că ar fi încălcat secretul anchetei judiciare privind un caz de trafic de droguri. La sfârșitul perioadei de reținere, a fost adusă în fața unui procuror adjuncț, care a dispus reținerea sa în penitenciar în vederea transferului ulterior în fața judecătorilor de instrucție. Aceștia din urmă au trimis-o în judecată și a fost emis mandat de arestare preventivă de un judecător pentru libertăți și detenție. Reclamanta a pretins că nu a fost adusă de îndată înaintea unui judecător sau alt magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare

Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 5 § 3** (dreptul de a fi adus de îndată înaintea unui judecător sau alt magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare) din Convenție în privința reclamantei. A observat, în special, că procurorii adjuncți, care nu erau inamovibili, erau membri ai *Ministère public* (Ministerul public) aflat sub autoritatea ministrului justiției, membru al guvernului și, prin urmare, al executivului. Relația ierarhică

dintre ministrul justiției și Ministerul public era la momentul faptelor subiect de dezbatere în Franța și nu era de datoria Curții să adopte o poziție într-o dezbatere care era de competența autorităților interne. În acest cadru, Curtea a considerat că, dat fiind statutul lor, procurorii din Franța nu îndeplineau cerința independenței față de executiv, care era, la fel ca imparțialitatea, una dintre garanțiile inerente noțiunii autonome de „magistrat”. În plus, legea încredința Ministerului public exercitarea acțiunii în numele statului. Ministerul public era reprezentat sub forma unui organism indivizibil atașat fiecărei instanțe penale de prim grad de jurisdicție și de apel. Cu toate acestea, garanțiile necesare privind independența față de executiv și de părți nu îi permiteau procurorului, în special, să intervină ulterior împotriva persoanei inculpate în procesul penal. Era puțin probabil ca, în speță, procurorul adjunct să își exercite funcția într-o altă jurisdicție decât cea a celor doi judecători de instrucție; într-o cauză anterioară, faptul că un procuror adjunct, după prelungirea perioadei de arest preventiv a transferat dosarul unui alt procuror nu a fost considerat de Curte ca fiind un argument convingător în această privință. În consecință, procurorul adjunct, reprezentant al *Ministère public*, nu a oferit garanțiile de independență necesare pentru a fi descris ca judecător sau alt magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare în sensul acestei dispoziții.

Relația cu celelalte drepturi ale Convenției

Principiul imparțialității

De Cubber împotriva Belgiei

26 octombrie 1984

Reclamantul a susținut, în special, că *tribunal correctionnel* care s-a pronunțat cu privire la acuzațiile aduse împotriva sa nu a constituit o instanță imparțială, întrucât unul dintre judecătorii asistenți fusese anterior judecător de instrucție în aceeași cauză.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6** din Convenție, constatând că imparțialitatea *tribunal correctionnel* era de natură să dea naștere la îndoieli reclamantului. Deși Curtea nu avea nici un motiv să se îndoiască de imparțialitatea magistratului care instrumentase ancheta preliminară, a recunoscut că prezența sa în completul de judecată i-a oferit reclamantului motive pentru a avea anumite temeri legitime. În speță, Curtea a reamintit că o interpretare restrictivă a art. 6 § 1, în special, în ceea ce privește respectarea principiului fundamental al imparțialității instanțelor, nu ar fi conformă cu obiectul și cu scopul dispoziției, ținând seama de locul important pe care îl are dreptul la un proces echitabil într-o societate democratică, în sensul Convenției.

Ramos Nunes de Carvalho e Sà împotriva Portugaliei

6 noiembrie 2018 (Marea Cameră)

Această cauză a avut ca obiect procedura disciplinară inițiată împotriva unui judecător, care a avut ca rezultat impunerea unor sancțiuni disciplinare de către Consiliul Superior al Magistraturii („CSM”), precum și controlul jurisdicțional efectuat de Curtea Supremă în recurs. Reclamanta a susținut, în special, că existau motive obiective pentru a pune la îndoială independența și imparțialitatea Secției de contencios a Curții Supreme. A afirmat, *inter alia*, că președintele CSM era și președintele Curții Supreme și că, în această din urmă calitate, numea în fiecare an membrii secției *ad hoc* care examina recursurile împotriva deciziilor CSM în materie disciplinară. În astfel de circumstanțe, potrivit reclamantei, secția constituită *ad-hoc* nu era și nu părea să fie separată de CSM.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în ceea ce privește lipsa de independență și imparțialitate a Secției de contencios a Curții Supreme. A considerat, în special, că dualitatea funcțiilor președintelui Curții Supreme nu era de natură să pună la îndoială independența și imparțialitatea obiectivă a acestei instanțe în a se pronunța cu privire la căile de atac ale reclamantei împotriva deciziilor CSM. În plus, ținând seama de toate circumstanțele specifice ale cauzei și de garanțiile menite să protejeze Secția de contencios a Curții Supreme de presiunile exterioare, Curtea a constatat că temerile reclamantei nu puteau fi considerate justificate în mod obiectiv și că sistemul instituit pentru controlul deciziilor disciplinare ale CSM, și anume recursul formulat în fața Secției de contencios, nu a încălcat cerința de independență și imparțialitate prevăzută la art. 6 § 1 din Convenție.

Fișă tematică – Independența sistemului de justiție

A se vedea de asemenea, printre altele: [Le Compte, Van Leuven și De Meyere împotriva Belgia](#), hotărâre din 23 iunie 1981; [Langborger împotriva Suediei](#), hotărâre din 22 iunie 1989; [Padovani împotriva Italiei](#), hotărâre din 26 februarie 1993, [Ferrantelli și Santangelo împotriva Italiei](#), hotărâre din 7 august 1996, [Castillo Algar împotriva Spaniei](#), hotărâre din 28 octombrie 1998; [Morel împotriva Franței](#), hotărâre din 6 iunie 2000; [Wettstein împotriva Elveției](#), hotărâre din 21 decembrie 2000; [Cooper împotriva Regatului Unit](#), hotărâre (Marea Cameră) din 16 decembrie 2003; [Cianetti împotriva Italiei](#), hotărâre din 22 aprilie 2004; [Mancel și Branquart împotriva Franței](#), hotărâre din 24 iunie 2010; [Mutu și Pechstein împotriva Elveției](#), hotărâre din 2 octombrie 2018.

Etica și deontologia magistraților

Oberschlick împotriva Austriei (nr. 1)

23 mai 1991

Reclamantul, jurnalist, s-a plâns de condamnarea sa pentru calomnierea unui politician. A susținut, în special, că procedurile la instanța de fond și la cea de recurs, care au condus la trimiterea în judecată și la condamnarea sa, au constituit o încălcare a dreptului său la un proces echitabil, susținând, *inter alia*, că, atunci când i-a examinat cauza în al doilea set de proceduri, curtea de apel nu a fost o instanță independentă și imparțială, întrucât a fost prezidată de același judecător ca în primul set de proceduri, iar ceilalți doi judecători participaseră, de asemenea, în ambele rânduri.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție în ceea ce privește imparțialitatea curții de apel. A observat, în special, că o normă de drept intern prevedea că curtea de apel nu putea avea în completul său, într-o astfel de cauză, un judecător care participase anterior în primul set de proceduri, manifestând interesul legiuitorului național de a elimina toate îndoielile rezonabile cu privire la imparțialitatea acestei instanțe. În consecință, nerespectarea acestei norme însemna că recursul reclamantului fusese examinat de o instanță a cărei imparțialitate era recunoscută de dreptul național ca fiind pusă la îndoială. În cauza reclamantului, Curtea a constatat, așadar, că nu numai președintele, ci și ceilalți doi membri ai curții de apel ar fi trebuit să se recuze *ex officio*.

Demicoli împotriva Maltei

27 august 1991

Reclamantul, redactorul-șef al unei publicații politice satirice, care fusese condamnat pentru atingerea privilegiilor parlamentare de către Camera Reprezentanților ca urmare a unor pretinse acuzații de calomnie a membrilor Camerei, a susținut, în special, că, în procedura în fața Camerei, cauza sa nu a fost examinată în mod echitabil de o instanță independentă și imparțială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că imparțialitatea organului de decizie în cadrul procedurii în cauză a ridicat îndoieli și că temerile reclamantului în această privință fuseseră justificate. A observat, în special, că cei doi membri ai Camerei al căror comportament în Parlament fusese criticat în articolul incriminat și care invocaseră atacurile la adresa privilegiilor parlamentare în fața Camerei Reprezentanților au participat la întreaga procedură împotriva acuzatului, inclusiv la condamnare (cu excepția unuia dintre aceștia, care a decedat între timp).

A se vedea de asemenea, printre altele: [H.B. împotriva Elveției \(nr. 26899/95\)](#), hotărâre din 5 aprilie 2001.

Libertatea de exprimare

Imparțialitate și libertatea de exprimare a membrilor puterii judecătorești

Albayrak împotriva Turciei

31 ianuarie 2008

Această cauză a privit procedura disciplinară împotriva reclamantului, judecător, pentru motivul că, printre altele, citise publicații juridice ale PKK (Partidul Muncitorilor din Kurdistan, o organizație armată ilegală) și urmărise emisiunile unui canal de televiziune controlat de PKK. Reclamantul a negat toate acuzațiile, argumentând că el crede în

principiile fundamentale ale statului și a servit statul cu încredere. Reclamantul s-a plâns, în special, că sancțiunea disciplinară impusă i-a încălcat dreptul la libertatea de exprimare. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** (libertatea de exprimare) din Convenție în privința reclamantului. A observat, în special, că în dosar nu exista nicio trimitere care să sugereze că comportamentul reclamantului nu fusese imparțial și că autoritățile turce acordaseră o importanță considerabilă faptului că reclamantul urmărise sau încercase să urmărească mijloacele de comunicare asociate PKK. Prin urmare, Curtea a constatat că ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului său la libertatea de exprimare nu fusese necesară într-o societate democratică.

A se vedea de asemenea, printre altele: [Wille împotriva Liechtensteinului](#), hotărâre (Marea Cameră) din 28 octombrie 1999; [Toni Kostadinov împotriva Bulgariei](#), hotărâre din 27 ianuarie 2015; [Baka împotriva Ungariei](#), hotărâre (Marea Cameră) din 26 iunie 2016.

Dreptul de a răspunde atacurilor și de a apăra reputația puterii judecătorești

De Haes si Gijssels împotriva Belgiei

24 februarie 1997

Această cauză a avut ca obiect o hotărâre pronunțată împotriva reclamantelor, jurnaliști, pentru calomnierea *magistraților*. Reclamantele au susținut, în special, că hotărârile pronunțate împotriva lor le-au încălcat dreptul la libertatea de exprimare și că nu au beneficiat de un proces echitabil în fața unei instanțe independente și imparțiale.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** (libertatea de exprimare) din Convenție, constatând că, având în vedere gravitatea circumstanțelor cauzei și aspectele în discuție, nu a fost dovedită necesitatea ingerinței în exercitarea libertății de exprimare a reclamantilor, cu excepția aluziei la trecutul tatălui unuia dintre judecătorii în discuție. Curtea a reamintit, în special, faptul că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. Deși nu trebuie să depășească anumite limite, în special, în ceea ce privește reputația și drepturile altora, este totuși sarcina acestora de a comunica – într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale – informații și idei privind toate aspectele de interes public, inclusiv pe cele legate de funcționarea sistemului de justiție. În continuare a observat că instanțele – garante ale justiției, care au un rol fundamental într-un stat de drept – trebuie să beneficieze de încrederea publicului. Prin urmare, trebuie protejate împotriva atacurilor distructive nefondate, în special, având în vedere faptul că judecătorii sunt supuși unei obligații discreționare care îi împiedică să răspundă la critici. În această privință, ca și în altele, le revine în principal autorităților naționale sarcina de a determina necesitatea unei ingerințe în exercitarea libertății de exprimare. Ceea ce pot face în această privință, a subliniat Curtea, face obiectul unui control european care cuprinde atât legislația, cât și deciziile care o aplică, chiar și în cazul în care acestea au fost pronunțate de o instanță independentă. În speță, deși comentariile reclamantelor au fost, fără îndoială, extrem de critice, au părut totuși proporționale cu agitația și indignarea cauzată de aspectele invocate în articolele lor. Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că a existat o încălcare a principiului egalității armelor în ceea ce le privește pe reclamante.

Morice împotriva Franței

23 aprilie 2015 (Marea Cameră)

Această cauză a privit condamnarea reclamantului, avocat, pentru complicitate la calomnierea unor judecători de instrucție prin afirmații relatate în presă.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** (libertatea de exprimare) din Convenție, constatând că hotărârea pronunțată împotriva reclamantului pentru complicitate la calomnie putea fi privită ca o ingerință disproporționată în dreptul său la libertatea de exprimare. A observat, în special, că afirmațiile criticate ale reclamantului nu au constituit atacuri grav prejudiciabile și, în esență, nefondate la acțiunea instanțelor, ci critici adresate judecătorilor de instrucție în cadrul unei dezbateri asupra unui aspect de interes public privind funcționarea sistemului judiciar și în contextul unei cauze care a beneficiat de o acoperire extinsă din partea mijloacelor de informare în masă încă de la început. Deși aceste observații puteau fi considerate, desigur, dure, constituiau totuși judecăți de valoare, cu o bază faptică suficientă. Curtea a hotărât, de asemenea, că în speță **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că existau îndoeli serioase cu privire la

imparțialitatea Curții de Casație și că temerile reclamantului în această privință puteau fi considerate ca justificate în mod obiectiv.

Reținere necesară

Buscemi împotriva Italiei

16 septembrie 1999

Această cauză a avut ca obiect refuzul repetat al unei instanțe pentru minori de a încredința un copil către tatăl său. Reclamantul s-a plâns, în special, de părtinirea de care a dat dovadă președintele instanței pentru minori și de prejudiciile aduse reputației și vieții sale de familie ca urmare a declarațiilor făcute presei de către acesta.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că declarațiile publice făcute de președintele instanței pentru minori au fost de natură să justifice în mod obiectiv temerile reclamantului în privința imparțialității acestuia. A subliniat, în special, că obligația de imparțialitate impune autorităților judiciare să mențină o maximă discreție în ceea ce privește cauzele pe care le examinează, chiar dacă au fost provocați.

Lavents împotriva Letoniei

28 noiembrie 2002

Reclamantul, fost om de afaceri, a susținut că acuzațiile penale aduse împotriva sa au fost examinate de o instanță lipsită de independență și imparțialitate. În special, presa națională a publicat declarații ale președintelui completului instanței regionale care examina cauza, exprimându-și punctul de vedere asupra numeroaselor cereri ale reclamantului de recuzare și asupra mijloacelor de apărare pregătite de avocații reclamantului, pe care pretindea că nu le înțelege.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că instanța care a examinat cauza reclamantului nu a fost imparțială. A observat, în special, că, în declarațiile sale publicate în presă, președintele completului instanței regionale care examina cauza a criticat mijloacele de apărare ale reclamantului. De asemenea, a făcut previziuni cu privire la soluționarea cauzei și a respins posibilitatea unei achitări depline. În plus, și-a exprimat uimirea față de persistența reclamantului în a pleda nevinovat față de toate acuzațiile și i-a sugerat să își probeze nevinovăția. În opinia Curții, astfel de declarații nu constituiau o simplă apreciere negativă a cauzei reclamantului, ci reprezentau o poziție clară cu privire la soluționarea cauzei, cu preferința clară de a-l declara pe acuzat vinovat. Dincolo de motivele care l-au determinat pe judecător să își exprime punctele de vedere în acest mod, Curtea a concluzionat că declarațiile sale nu au fost compatibile cu cerințele art. 6 § 1 din Convenție, iar reclamantul a avut cele mai puternice motive pentru a se teme de lipsa de imparțialitate a acesteia.

Previti împotriva Italiei

8 decembrie 2009 (decizie privind admisibilitatea)

În contextul unui caz amplu mediatizat privind controlul corporativ al unui grup important de produse chimice, reclamantul a fost acuzat de corupție judiciară și condamnat la pedeapsa cu închisoarea. S-a plâns de procesul penal împotriva sa și a pretins, în special, că instanțele interne nu au fost imparțiale.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca vădit nefondată. A observat, în special, că imparțialitatea judecătorilor, atât în faza urmăririi penale, cât și în faza procesului, a fost sursă de controverse în cursul procedurilor interne și subiect al unei dezbateri publice continue în Italia. Reclamantul a considerat că procesul său fusese afectat de prejudecăți ideologice din cauza implicării sale în politică. A susținut că elemente de stânga din serviciul juridic național italian s-au opus în mod public proiectului de lege care ar putut avea un impact favorabil asupra poziției sale în fața instanțelor. În plus, unii dintre magistrații implicați în acest caz erau activiști de stânga sau chiar extremiști de stânga și și-au demonstrat în mod repetat aversiunea față de el. Curtea a considerat că, deși ar fi fost preferabil ca acești magistrați să fie mai circumspecți în comentariile lor publice, nu exista nicio probă a existenței unei părtiniri față de reclamant. În mod similar, nu exista nici o probă că opiniile lor ideologice au prevalat asupra jurământului de imparțialitate pe care l-au depus la preluarea funcției.

Čivinskaitė împotriva Lituaniei

15 septembrie 2020

Această cauză a privit procedura disciplinară inițiată împotriva reclamantei, procuror superior, pentru neîndeplinirea în mod adecvat a atribuțiilor în cadrul unei anchete la nivel înalt privind presupuse abuzuri sexuale asupra unui minor. Procedura a condus la retrogradarea din funcție. Reclamanta a susținut, în special, că procedura disciplinară împotriva sa și deciziile instanțelor administrative nu au fost echitabile din cauza ingerințelor politice și ale mijloacelor de informare în masă în cauza sa.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție în privința reclamantei. A constatat, în mod special, că nu exista niciun motiv să se creadă că independența și imparțialitatea instanțelor administrative fuseseră compromise de declarațiile publice ale oficialilor statului și politicienilor sau de articolele din mijloacele de informare în masă privitoare la acest caz. În plus, în dosar nu a existat niciun element care să ridice Curții îndoiele privind echitatea generală a procedurilor în fața instanțelor lituaniene.

A se vedea, de asemenea: **Salaman împotriva Regatului Unit**, decizie privind admisibilitatea din 15 iunie 2000.

Dreptul la respectarea vieții private

M.D.U. împotriva Italiei

28 ianuarie 2003 (decizie privind admisibilitatea)

În cadrul unei proceduri privind infracțiuni în materie fiscală, reclamantul, care făcea parte dintr-un partid politic, a susținut, în special, că Camera Curții de Casație care se pronunțase cu privire la recursul său nu fusese o instanță imparțială, din cauza opiniilor politice ale judecătorilor care compuneau camera, care contrastau cu propriile sale opinii.

Curtea a declarat plângerea **inadmisibilă**, ca fiind în mod vădit nefondată, constatând că situația reproșată de reclamant nu putea justifica în sine temeri cu privire la imparțialitatea Camerei Curții de Casație care se pronunțase cu privire la recursul său. A observat, în special, că, în speță, temerile legate de lipsa de imparțialitate se bazau pe opiniile politice ale celor doi judecători care compuneau camera. Deși era adevărat că acest fapt putea da naștere unor îndoiele din partea reclamantului, nu putea fi, totuși, considerat ca justificat în mod obiectiv. În special, Curtea a considerat că faptul că un judecător avea convingeri politice diferite de cele ale inculpatului nu putea, în sine, să dea naștere unui conflict de interese de natură să justifice recuzarea judecătorului. Cu toate acestea, în cauza reclamantului, nu exista niciun motiv obiectiv de îndoială că judecătorii implicați nu au considerat că jurământul pe care îl depuseseră la preluarea funcției constituia o prioritate față de orice alt angajament social sau politic.

Özpınar împotriva Turciei

19 octombrie 2010

Reclamanta în cauză a fost revocată din funcția sa de judecător, printr-o decizie a Consiliului Suprem al Magistraturii, în urma unei anchete disciplinare privind, printre altele, pretinsele sale relații apropiate cu mai mulți bărbați, ținuta sa și pentru întârzieri repetate la locul de muncă. A susținut, în special, că revocarea sa din funcție s-a bazat pe aspecte ale vieții sale private.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție, având în vedere că ingerința în viața privată a reclamantei nu a fost proporțională cu scopul legitim urmărit în relație cu obligația magistraților de a da dovadă de reținere pentru a-și păstra independența și autoritatea deciziilor lor. A observat, în special, că îndatoririle etice ale judecătorilor ar putea aduce atingere vieții lor private atunci când conduita lor afectează imaginea sau reputația sistemului de justiție. Cu toate acestea, în cazul reclamantei, chiar dacă anumite aspecte ale conduitei reproșate acesteia ar fi putut justifica revocarea din funcție, ancheta nu a justificat respectivele acuzații și a luat în considerare numeroase acțiuni care nu aveau legătură cu activitatea sa profesională. În plus, i-au fost oferite foarte puține garanții în cadrul procedurii inițiate împotriva sa, în măsura în care orice magistrat care se confruntă cu măsura revocării din motive legate de viața privată sau de familie trebuie să beneficieze de garanții împotriva arbitrarului și, în special, de garanția unei proceduri contradictorii în fața unui organ de supraveghere independent și imparțial. Astfel de garanții erau cu atât mai importante în cazul reclamantei, întrucât, odată cu revocarea, și-a pierdut în mod automat dreptul de a practica dreptul. Reclamanta a fost audiată de către CSM abia în momentul în care a contestat

decizia de revocare și nu a primit în prealabil rapoartele inspectorului sau declarațiile martorilor.

Libertatea de religie

Pitkevich împotriva Rusiei

8 februarie 2001 (decizie privind admisibilitatea)

Acest caz a vizat revocarea unui judecător, membru a Bisericii Vii, aparținând Uniunii Ruse a Bisericilor Creștine Evanghelice, pentru un pretins abuz de funcția sa în scop de prozelitism. Reclamanta a susținut, în special, că nu a abuzat niciodată de funcție prin exercitarea abuzivă a opiniilor sale și că s-a folosit în mod legitim de principiile sale religioase și morale pentru a contribui la soluționarea cauzelor prezentate în fața sa.

Curtea a declarat plângerea reclamantei **inadmisibilă** ca vădit nefondată, constatând că, în general, părea în mod clar că reclamanta și-a încălcat îndatoririle statutare de judecător și a pus în pericol imaginea de imparțialitate pe care un judecător trebuie să o ofere publicului. Astfel, admitând o anumită marjă de apreciere în această privință, motivele invocate de autorități erau suficiente pentru a justifica ingerința. Curtea a amintit, în special, că reclamanta fusese revocată din funcție pentru că își exprimase convingerile religioase în timp ce se afla în exercițiul funcțiilor sale judiciare, ceea ce a constituit o ingerință în libertatea sa de exprimare. Cu toate acestea, măsura era prevăzută de lege și urmarea scopul legitim al protecției drepturilor altora, precum și al menținerii autorității puterii judecătorești. În plus, în ceea ce privește proporționalitatea ingerinței în speță, nimic, în special, din dosar nu sugera că autoritățile au dat dovadă de lipsă de competență sau bună-credință în stabilirea faptelor. Pe baza numeroaselor declarații și plângeri ale agenților statului și ale persoanelor particulare, s-a stabilit că reclamanta, *inter alia*, a recutat colegi de aceeași convingere religioasă, s-a rugat în public în cursul ședințelor de judecată și a promis anumitor părți la proceduri un rezultat favorabil al cauzelor acestora dacă s-ar alătura comunității sale religioase. În plus, aceste activități au avut ca rezultat amânarea unor cauze și o serie de cereri de recuzare împotriva sa. Un astfel de comportament a fost considerat incompatibil cu cerințele funcției judiciare și a determinat revocarea sa din funcție. Motivele revocării din funcție au avut legătură exclusiv cu activitățile sale oficiale, nu cu exprimarea opiniilor sale în privat.

Restrângeri permise aduse libertății de întrunire și de asociere

Maestri împotriva Italiei

17 februarie 2004 (Marea Cameră)

Reclamantul, judecător, s-a plâns, în special, că decizia Consiliului Superior al Magistraturii, confirmată de Curtea de Casație, de a-l sancționa disciplinar cu o mustrare din cauza apartenenței, din 1981 până în martie 1993, la masonerie i-a încălcat dreptul la libertatea de întrunire și de asociere.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 11** (libertatea de asociere) din Convenție, constatând că ingerința în dreptul reclamantului la libertatea de asociere nu a fost previzibilă și, prin urmare, neprevăzută de lege. A observat, în special, că, deși o directivă privind incompatibilitatea funcției judiciare cu statutul de membru al masoneriei fusese adoptată de Consiliul Superior al Magistraturii în 1990, dezbaterile din fața Consiliului urmărea să formuleze, nu să rezolve o problemă. În plus, redactarea directivei nu fusese suficient de clară pentru a-i permite reclamantului, în pofida faptului că era judecător, să realizeze că calitatea sa de membru al unei loje masonice i-ar putea aduce sancțiuni. În aceste condiții, nici condiția de previzibilitate nu a fost îndeplinită. În sfârșit, motivarea Curții a fost confirmată de faptul că însuși Consiliul Superior al Magistraturii a reținut necesitatea de a reveni la această problemă în iulie 1993 și de a preciza în termeni clari că exercitarea funcțiilor judiciare era incompatibilă cu calitatea de membru al masoneriei.

Relații cu presa:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08